

Udviklingen kommer ikke af sig selv

Forslag til finanslov 2020

9. august 2019

Vittus Qujaukitsoq

Naalakkersuisoq for Finanser og Nordisk Samarbejde

Temaer

- Overordnede mål for den økonomiske politik
- Stabil økonomisk udvikling med balance på finansloven
- Vi kan ikke læne os tilbage
 - Flere i uddannelse og beskæftigelse
 - Løsning af sociale problemer og fokus på forebyggelse og sundhed
- Anlæg – bedre planlægning og tværgående prioritering af investeringer
- Effektivisering af den offentlige sektor
- Finanslovsforslaget - det videre arbejde

Er vi på ret kurs i forhold til målene i den økonomiske politik?

Overordnede mål for den økonomiske politik

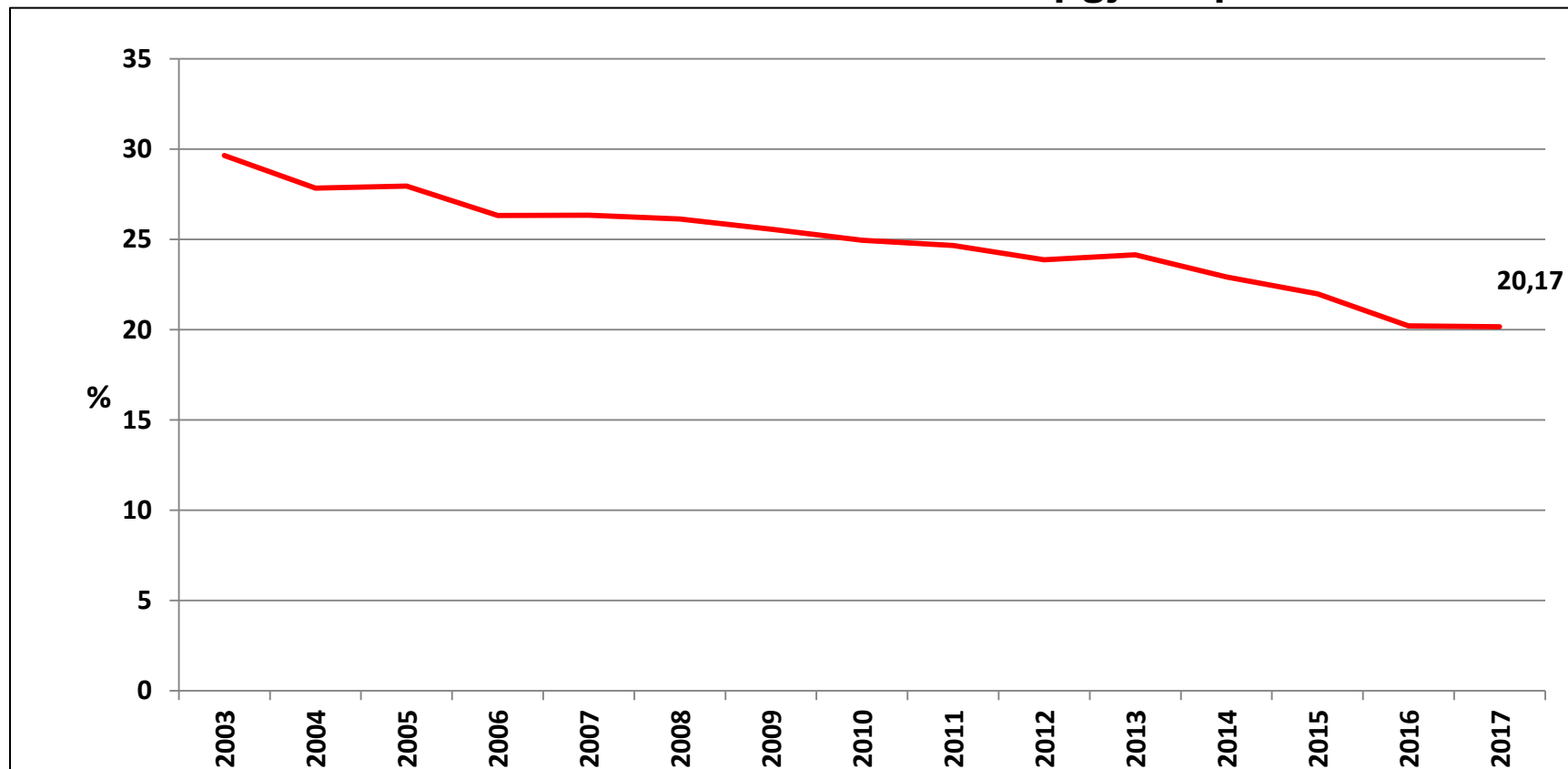
En selv bærende økonomi og gradvis uafhængighed af bloktilskuddet fra staten.

- Kortsigtede delmål:
 - Finansloven skal være i balance eller udvise overskud over en 4 årig periode.
 - Likviditetsberedskab sikrer mulighed for at leve op til garantier og forpligtelser.
- Langsigtede delmål:
 - Finanspolitisk holdbarhed over en længere periode.
 - Samfundsøkonomisk realvækst.
 - Omstilling til en flerstrengt økonomi.
- De overordnede mål understøttes af principper:
 - For at kunne styre det offentlige og opnå god brug af midler til gavn for borgerne
 - For at kunne sammenligne og prioritere offentlige investeringer på tværs.
 - For at styre lånoptagelse til sunde investeringer via budget- og regnskabsloven

Målet om fortsat reduktion af bloktilskuddets betydning

Bloktilskuddets relative andel af BNP opgjort i procent

Bloktilskuddets relative andel af BNP er langsomt faldende.

Realvækst er en forudsætning for, at den positive udvikling kan fortsætte.

FFL 2020 og kravet om balance på finansloven

- ✓ *Finansloven skal være i balance eller udvise overskud over en 4 årig periode.*

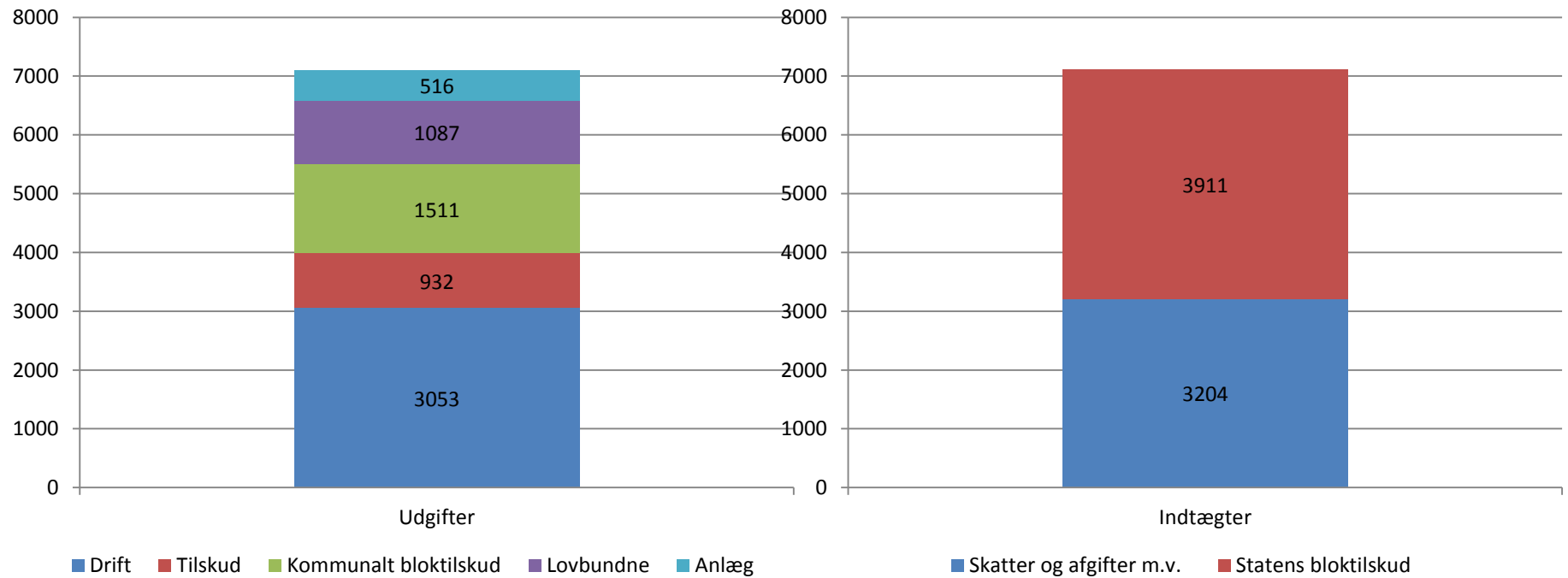
	FFL2020	BO2021	BO2022	BO2023	I alt
	(mio. kr.)				
DAU-resultat	-16,1	-2,2	-19,6	-3,6	-41,5
DA-resultat	-6,6	8,0	-9,6	6,4	-1,7

(note: minus er overskud)

Finanslovsforslaget – de store linjer

Fordeling af udgifter og indtægter i FFL 2020 i mio. kr.

Fra basisbudget til finanslovsforslag - en række aktive valg

Basisbudgettet, der indleder det konkrete arbejdet med finanslovsforslaget, udviser år efter år et stort underskud forud for, at Naalakkersuisut fremlægger et forslag til finanslov i august måned.

Tilrettelæggelsen af finanslovsforslaget bygger på:

- Grundig tværgående budgetkoordination
- Opdatering af skøn for henholdsvis indtægter og udgifter
- Identifikation af merudgiftsønsker og sparemuligheder
- Skabelse af et økonomisk råderum for at kunne gennemføre nye initiativer
- Afvejning af hensyn og stram prioritering ud fra politiske mål og strukturelle behov.

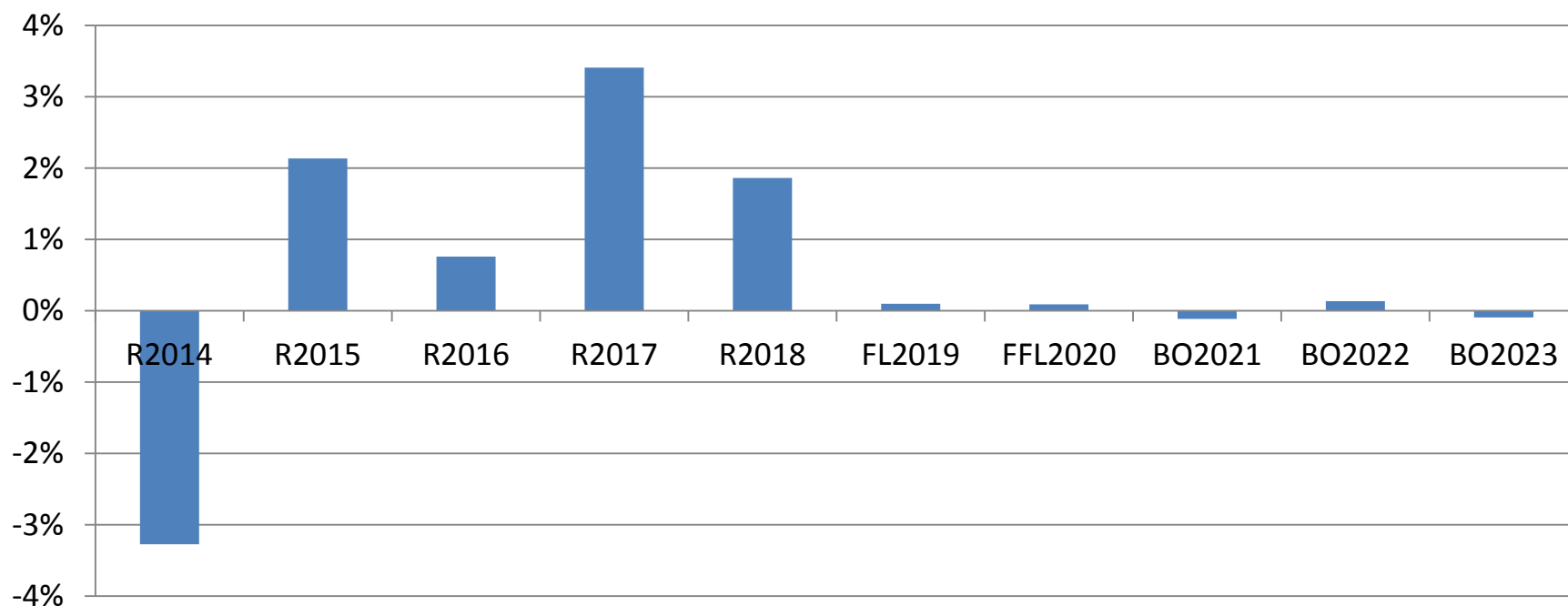
Fra basisbudget til finanslovsforslag - en række aktive valg

- I FFL 2020 er der skabt et lille overskud på DA-resultatet ved blandt andet, at:
 1. Indarbejde PL-reguleringen af bloktilskuddet fra staten, der kommer sent.
 2. Afvikle eller nedskalere eksisterende tilskudsordninger – på grund af de gode konjunkturer og ønsket om at reducere afhængigheden af subsidier.
 3. Besparelser på administration og drift i den offentlige sektor.
 4. Nærmere gennemgang af økonomiske konsekvenser af lærlingeloven.
 5. Opdaterede skøn for øvrige indtægter og udgifter.

Udvikling i DA-resultatet over en 10-årig periode

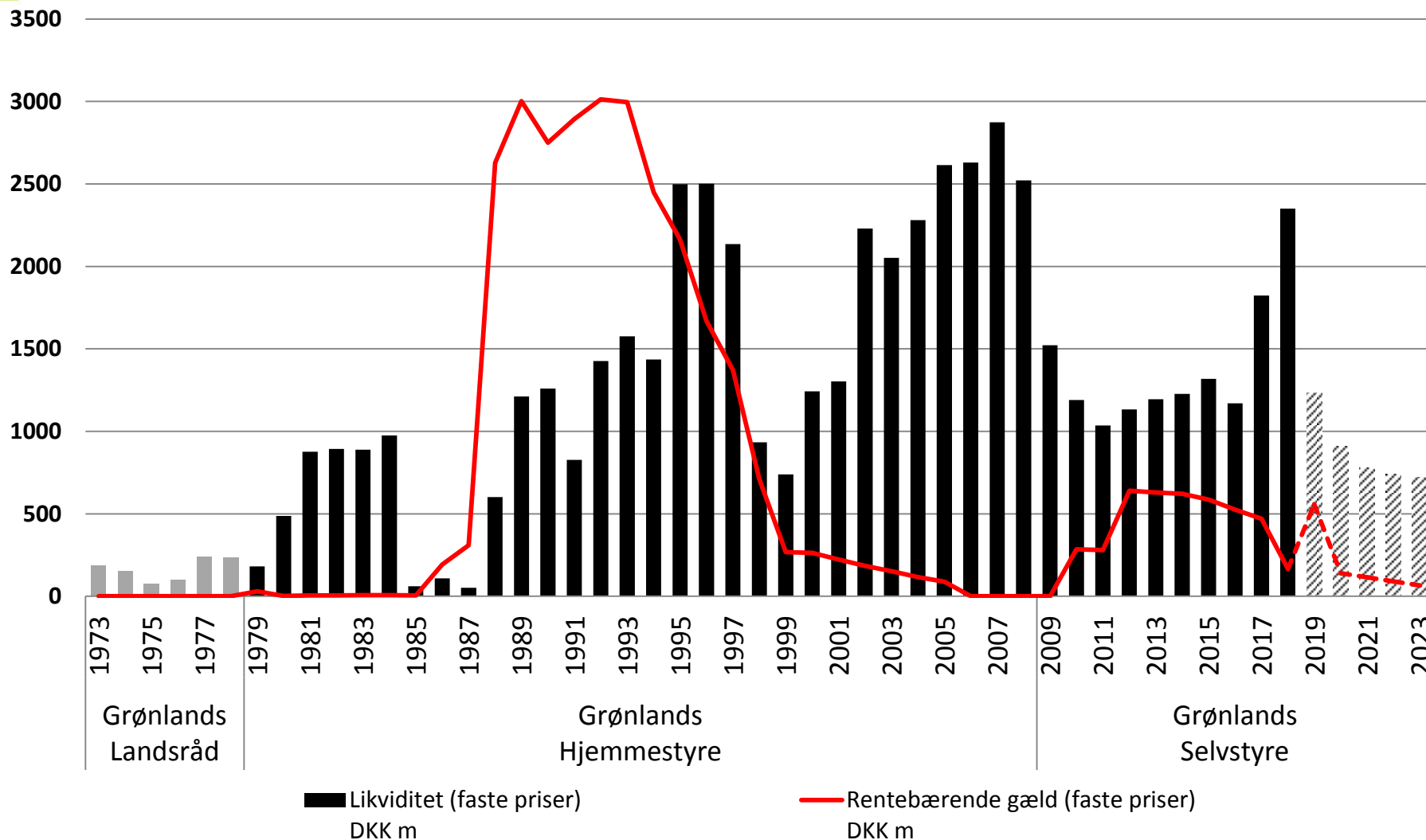

Note: Negative %-satser angiver år med underskud

Balance eller overskud i normale og gode år skal give mulighed for særlige indsatser i nedgangstider. Dette var sidst nødvendigt i 2014, hvor der således kunne gennemføres en ekstraordinær ledighedsbekæmpelsesindsats.

Selvstyret har i dag fået opbygget en god likviditet.

Gæld og likviditet i 2019-priser

Formålet med selvstyrets likviditet

Selvstyrets likviditet er for størstedelen bundet i to fonde

- Anlægs- og renoveringsfonden
- Fonden for langsigtede investeringer

Den frie kassebeholdning er betydeligt mindre end den samlede likviditet; men fuldt tilstrækkelig til sit formål

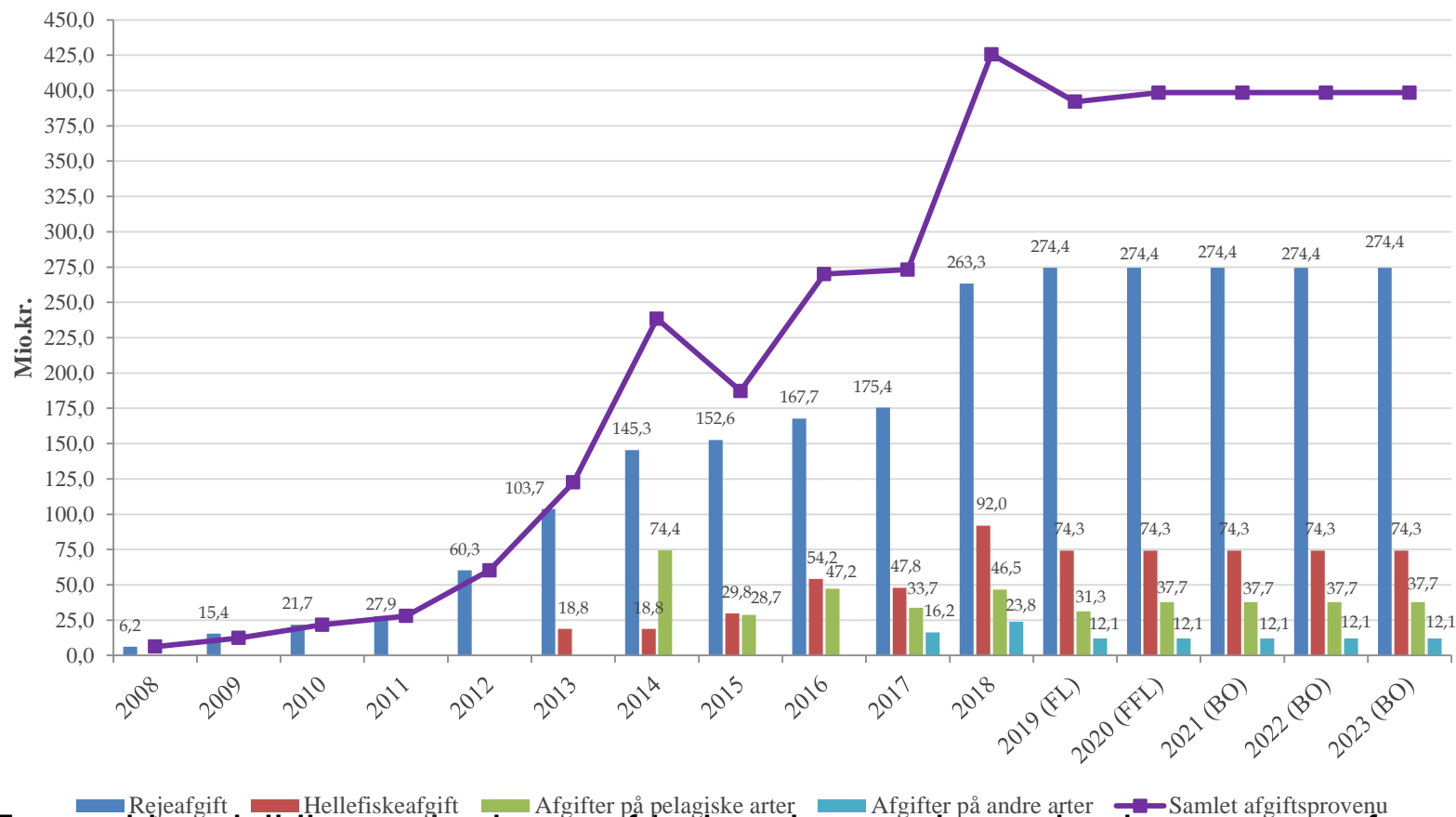
- at absorbere afvigelser i indtægterne
- at dække de løbende udgifter

Den samlede likviditet bør ikke være mindre end ca. 10 % af årets udgifter – altså ca. 700 mio. kr.

Indtægter fra fiskeriet er stadig afgørende

Provenuet fra fiskeriafgifter budgetteres på FL2019-niveau

En positiv udvikling er betinget af høje priser og bæredygtig ressourceforvaltning.

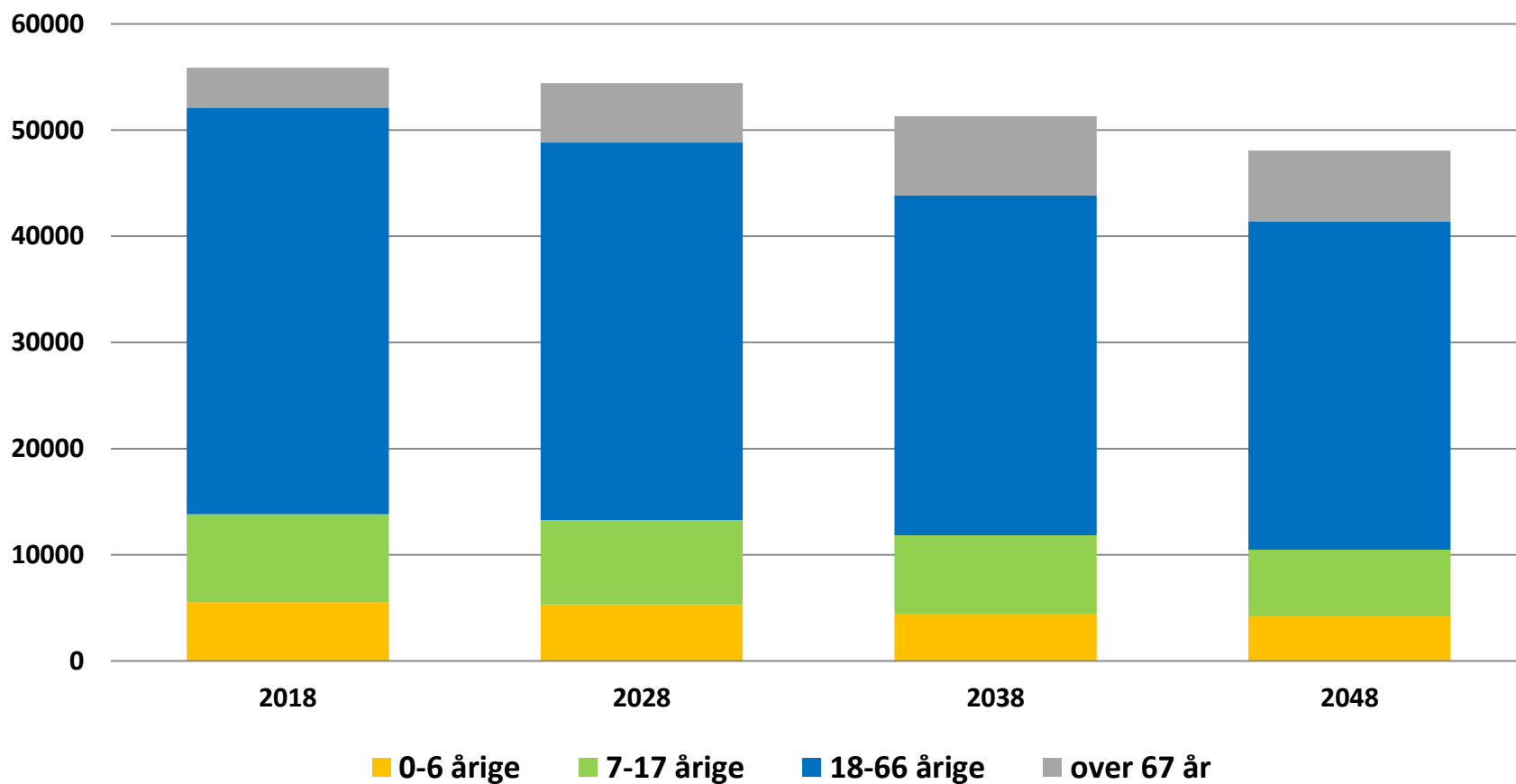
Den store afhængighed af fiskeriet gør det vigtigt at udvikle nye væksterhverv. 13

Vi skal tænke langsigtet og ikke læne os tilbage

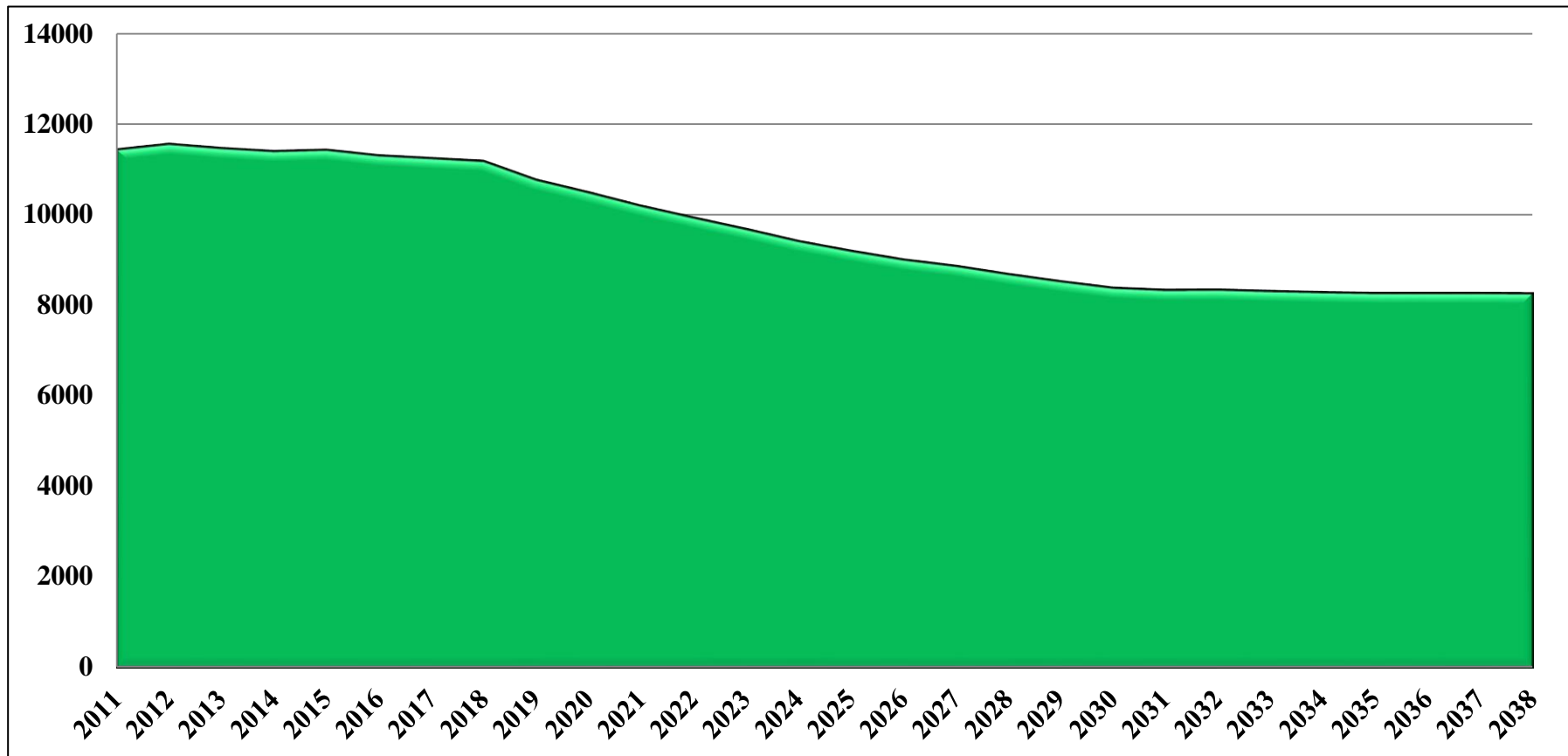

Vi skal forberede os på, at færre skal kunne forsørge flere

Mindre ungdomsårgange på vej giver skærpede krav

Antallet af unge 17-29 årige vil i de kommende 20 år falde væsentligt:

- Behov for mere målrettede og effektive tiltag, så relativt flere gennemfører en erhvervskompetencegivende uddannelse.
- Flere skal opnå varig tilknytning til arbejdsmarkedet end tilfældet er i dag

Flaskehalse i uddannelsessystemet imødegår

- Fokus på et fælles løft af folkeskolen via sammenhængende prioriterede tiltag og en hensigtsmæssig incitamentsstruktur

- Tiltag for at eliminere flaskehalse på erhvervsuddannelserne:
 - Flere lærepladser via forslag om lærlingelov på EM 2019, herunder:
 - konkrete krav til både virksomheder, de unge og brancheskolerne.
 - Forventet effekt: Etablering af nye praktikpladser, bedre formidling af praktikpladser, flere i gang med en uddannelse og øget transparens.

Flaskehalse i uddannelsessystemet imødegås

- Flere tiltag for at eliminere flaskehalse på erhvervsuddannelserne:
 - Flere erhvervsuddannelser med grundforløb på skolen fremfor i praktikophold:
 - Unge skal derved ikke på forhånd have en praktikplads for at kunne starte.
 - Vejledningsindsatsen gøres mere målrettet og opsøgende over for de unge.
 - Kollegibyggeri fremmes – sektorplan fase 1 vedtaget i 2019 og implementeres. Der indgås nu en aftale om byggeri af 500 kollegieboliger.

- Efterspørgsel imødekommes. Ny uddannelse i Sisimiut
 - Maskinmesteruddannelse etableres med FFL2020.

Tiltag for at øge vækst og beskæftigelse pågår

- Nye sektorstrategier på erhvervsområdet skal skabe bredere indtjeningsgrundlag:
 - Strategi for efterforskning og udnyttelse af potentialer for udvinding af olie.
 - Mineralstrategi med blandt andet fokus på hurtigere behandling af ansøgninger.

Som et led i at sikre en fortsat udvikling af området er der formuleret en ny mineralstrategi – Grønlands Mineralstrategi 2019 – 2023. Strategien fokuserer på følgende fem indsatsområder:

- At styrke den geologiske viden.
- At sikre en effektiv, forudsigelig og transparent sagsbehandling.
- At forenkle overgangen fra efterforskning til udnyttelse.
- At sikre en konkurrencedygtig skatte- og royaltymodel.
- Nedsættelse af en råstofkommission.
- Turismestrategi med afsæt i den nye hovedlufthavnsstruktur.

Fiskerikommissionen

- Midler til Fiskerikommissionen på FFL2020, der arbejder ud fra følgende mål:
 - Størst muligt langsigtede samfundsøkonomiske udbytte af fiskeriet på et bæredygtigt grundlag.
 - Den kommende fiskerilovgivning og andre relevante tiltag skal skabe sammenhængende, stabile rammebetingelser, der reducerer usikkerheden og dermed skaber et attraktivt investeringsklima til gavn for videreudvikling af erhvervet.
- Fiskerikommissionen fremlægger et debatoplæg med foreløbige overvejelser senere i 2019 samt en endelig betænkning i 2020 med anbefalinger til ny fiskerilov og til en sektorplan for fiskeriet.

Flere i beskæftigelse en afgørende forudsætning

Det er af stor betydning at få øget beskæftigelsesgraden i samfundet for dels at sikre fremtidens velfærd og velstand, dels at sikre adgang til arbejdskraft både i den private og offentlige sektor, som i dag oplever flaskehalse.

Finanslovsforslaget indeholder flere konkrete tiltag for at fremme dette:

- Beskæftigelsesfradrag indføres fra 2020 jf. nyt lovforslag på EM 2019.
- Det bliver økonomisk mere attraktivt for ældre, der kan og vil, at forblive længere tid i beskæftigelse. Ændring af lov om alderspension på EM 2019.
- Der forberedes endvidere aktuelt sammenhængende reformer af offentlig hjælp og arbejdsmarkedsydelsen, der forventes fremlagt i 2020. Dette for at gøre det muligt og mere attraktivt for den enkelte at komme i beskæftigelse.

Udsatte børn og unge er vores fælles ansvar

Stort behov for tiltag, der imødegår de store sociale problemer, der blandt andet ses i Tasiilaq. Sådanne tiltag skal virke på kort og længere sigt og give synlig effekt. Derfor gør Naalakkersuisut aktuelt følgende:

- Der er i år vedtaget en tillægsbevillingsansøgning, der blandt andet indebærer en akut, målrettet og borgerrettet konkret indsats på området med nye initiativer til gavn for børn, unge og familier og etablering af en ny taskforceenhed, der skal hjælpe kommunerne med sagsbehandling på området.
- Visitationen til sociale indsatser skal i samarbejde med kommunerne forbedres og målrettes med fokus på tidlig indsats ift. børn og unge med størst behov for hjælp.
- Dialog med staten om muligt samarbejde om at gennemføre egnede tiltag pågår.

Der udarbejdes en konkret handleplan med mål og indikatorer for indsatsen.

Sundhed

Sundhedsvæsenet bør ses i samspil med udviklingen i øvrige sektorer, når der skal arbejdes på at forbedre folkesundheden og sikre en god behandling af befolkningen.

Naalakkersuisut har for at nedbringe udgiftspresset på området fokus på:

- Bedre organisering af arbejdet med forebyggelse og målretning af indsatser.
- Samarbejde med en ekstern fond om at etablere et nationalt livsstilscenter for at imødegå udgiftspres. Oplæg færdiggøres i 2020.
- Udgiftsanalyser samt sektorplan på området, der færdiggøres i 2019, og skal danne ramme om en mulig politisk fastsat langsigtet økonomisk ramme for fremtidens sygehusvæsen og dermed en bedre planlægningshorisont, hvor forventninger og ressourcer er i bedre overensstemmelse.

Handleplan fremlægges på EM2019

- Handleplanen for omsorgssvigtede børn og unge fremlægges på EM 2019.
- Inuuneritta III med temaet “det gode børneliv” fremlægges med virkning fra 2020.
- Endelig fremlægges en samlet familiepolitik i år, der bliver rammen om Inuuneritta III og handlingsplanen og sikre sammenhæng på tværs af sektorer og aktører.
- Nævnte tiltag kan give behov for forslag til ændrede bevillinger på FFL2020.
 - Dette vil ske i forbindelse med 2. eller 3. behandling af FFL2020.

Måling af bæredygtighed i udviklingen

- Afgørende at indtænke bæredygtighed i alle sektorer, når der laves udviklingsplaner og løbende at måle herpå.
- Dette gælder i Grønland og internationalt – derfor indgår FN's bæredygtigheds mål (SDG) også i planlægningen.

Vi skal derfor:

- Kende økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser
- Prioritere bæredygtige og holdbare investeringer og tiltag.
- Sikre tæt samarbejde mellem aktører på tværs af sektorer. Dette skal også afspejles i prioriteter på finansloven

Kortlægning og implementering af SDG'erne i Grønland:

- Rapport om bæredygtige initiativer i Grønland i år
- Samarbejde med Grønlands Statistik og andre interessenter om både kortlægning og opfølgning herpå.

Skabelon til national anlægssektorplanredegørelse

Resume (1 side)

- Giv et kort resume af indholdet af sektorplanen – udgangspunkt og førertræng. Omfang max 1/3 A4 side.

STATUS OG UDVIKLINGSTENDENSER (5-10 sider)

Formålet med dette afsnit er at anskueliggøre hvordan handlingsplanen påvirker status og udvikling. Afsnittet skal give et billede af, hvad der er udgangspunktet på dette område og den forventede udvikling. Afsnittet skal gøre det muligt at identificere, hvordan status og udvikling vurderes geografisk. Det skal endvidere være muligt at få et overblik over hvilke andre sektorplaner der understøttes med denne anlægssektorplan.

1. Forudsætninger og statusbeskrivelse

- Udarbejd en kort statusbeskrivelse for sektormrådet, herunder vigtigste forudsætninger der er element i planlægningen.
- Identificer og beskriv væsentlige interesser i forhold til sektorplanen og angiv de forhold i forbindelse med interesserne, der skal have særlig opmærksomhed.

2. Skitfæder til anden planlægning og udviklingstendenser

- Redegør for hvordan anlægssektorplanen har indarbejdet de forventede udviklingstendenser:
 - Demografi (se Grønlands statistik)
 - Mobilitet
- Derudover kan det beskrives hvordan denne anlægssektorplan understøtter offentlige strategier på følgende områder:
 - Turisme og Erhvervsudvikling
 - Råstofområdet
 - Fiske, Jagt og Landbrug
 - Digitaliseringsstrategier
 - etc.
- Redegør for, hvordan sektorplanen understøtter den nationale planlægning og hvor, der end, er en konkret forbindelse til den nationale planlægning (i overensstemmelse med "Strategiplan for Grønland 2024" (under udarbejdelse)).
- Udarbejd et kort over geografierne i regionerne i det grønne, hvorledes sektorplanens fysiske konsekvenser lokaliseres i forhold til rummet og vedtages som bilag.

sektorplanen forventes at tilføre samfundet, organisationer og interesser:

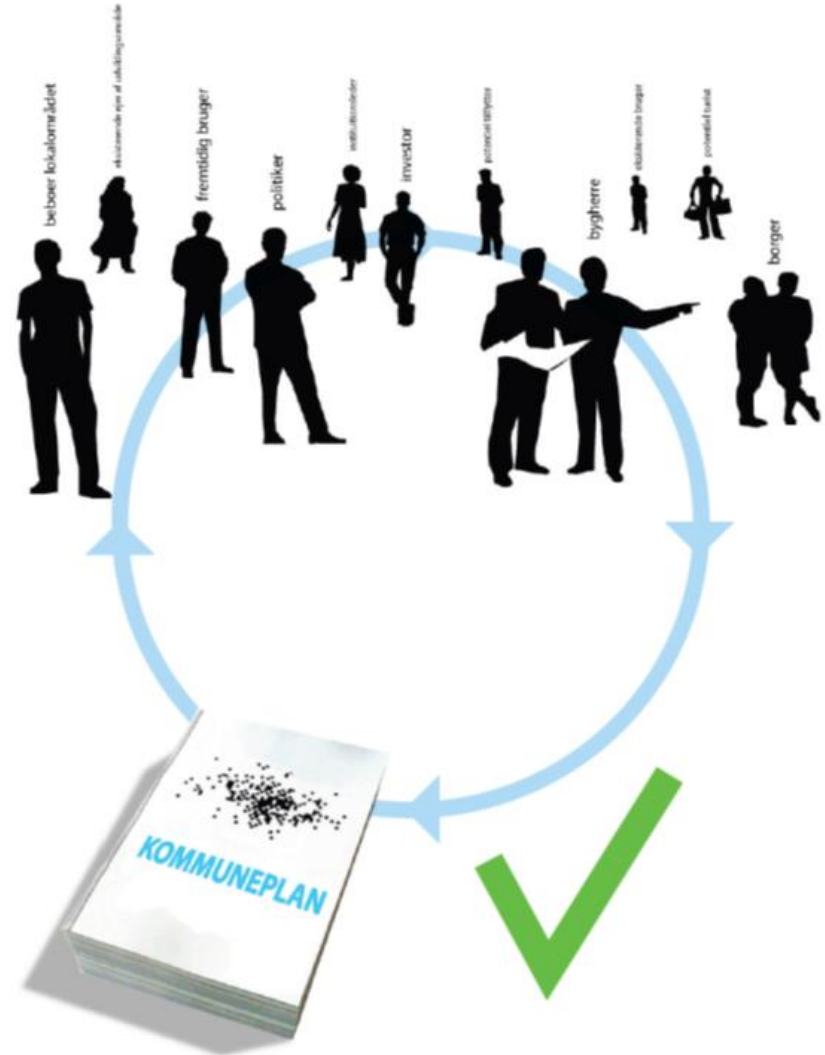
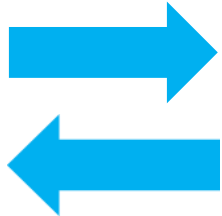
2. Succeskriterier/Politiske målsætninger

- Redegør for sektorplanens succeskriterier - eller de overordnede politiske målsætninger. Succeskriterierne(overordnede politiske mål) fortæller, hvad sektorplanen skal føre til en opnåelse af...
- Succeskriterierne udfylder og præciserer sektorplanens effektivitet og giver en indikator for, hvad der måles på efter, at sektorplanen er gennemført.
- Succeskriterierne skal være udfordret efter SMART-modellen. Specifikke, Målbare, Achievable (Opnåelige), Realistiske og Tidbestemte.

3. Mål

- Redegør for, hvordan visionen og de politiske succeskriterier skal opfyldes.
- Mål udfylder og præciserer sektorplanens resultater. De skal være konkrete og målbare jf. SMART-modellen ovenfor. Der anføres max. 4-6 mål for hver sektorplan.

Nationale sektorplaner

Anlæg – ramme og principper

Prioriteringen af frie midler på anlægsområdet skal blandt andet ske ud fra:

- De højest prioriterede projekter i de foreliggende anlægssektorplaner.
- Et mål om at skabe god regional balance i udviklingen samt sikre et bedre afløb af afsatte anlægsmidler.
- Engangsindtægter øremærkes til investeringer, der kan bidrage til at øge holdbarheden af den økonomiske politik og skabe en selv bærende økonomi.

Ramme i alt	FFL2020	BO2021	BO2022	BO2023	I alt
(mio. kr.)					
Anlæg	516	474	474	444	1.908

(note: minus er overskud)

Bevillingerne til anlægsområdet kan ikke direkte sammenlignes med foregående år. En række anlægsopgaver er gradvist blevet lagt ud til kommunerne.

Når anlægsbevillinger flyttes til kommunerne, vil det i højere grad blive kommunalbestyrelserne, der foretager den geografiske fordeling af de offentlige anlægsmidler inden for de enkelte kommuner.

Anlægsbevillinger i FFL 2020 opdelt på områder

<i>Anlægsbevillinger i FFL 2020 (mio. kr.) opdelt på områder</i>	FL 2019	FFL 2020	BO 2021	BO 2022	BO 2023
Reserver (80)	30	15	5	5	5
Skat (82)	0	3,6	1,8	1,8	1,8
Sociale anliggender (83)	47,5	36,6	36,6	36,6	36,6
Uddannelse og kultur (84)	56,3	36,2	61,2	61,2	51,2
Erhverv (85)	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
Sundhedsvæsenet (86)	89,5	103,5	91,5	91,5	91,5
Boliger (87+89)	152	142	137	137	137
Infrastruktur (87)					
- Skib til Naturinstituttet	58	47	0	0	0
- Havne	27,7	38,7	47,7	47,7	27,7
- Transportkommissionen	14	14	14	14	14
- Mittarfeqarfiit	20	10	10	10	10
Nukissiorfiit (89)	60	60	60	60	60
Total	564,5	516,1	474,3	474,3	444,3

Der er mange anlægsønsker – og et stort behov for at prioritere politisk

Der gennemføres i disse år en række andre anlægsaktiviteter i offentligt regi.

- KAIR bygger ny lufthavn i Qaqortoq og udvider i Ilulissat og Nuuk.
 - Beløbsrammen ser foreløbigt ud til at holde – ingen yderligere udgifter i forhold til anlægsloven.
 - Tekstanmærkning om lufthavne er ændret i FFL2020 i forhold til FL2019; men det er ikke udtryk for yderligere midler til projektet

Optimering af regional trafikstruktur

- Inatsisartuts Anlægsudvalg har opfordret Naalakkersuisut til i sektorplanerne at
 - indarbejde en samlet regional og national plan for infrastruktur
 - nedbringe vort lands samlede transportomkostninger og sikre frekvensen
- Naalakkersuisut har iværksat dette arbejde
 - Optimering af den regionale trafikstruktur
 - Nye/ændrede servicekontrakter
 - Bevillingsmæssige konsekvenser indarbejdes ved 2. eller 3. behandling af FFL2020

Der skal også prioriteres med hensyn til:

- at Mittarfeqarfiit over en årrække skal gennemføre en omfattende renoveringsindsats
- at Mittarfeqarfiit skal tilføres servicekontraktmidler, når den nye trafikstruktur træder i kraft.
 - Servicekontrakten dækkes bl.a. af afledte mindre udgifter til rejser m.v. betinget af den nye trafikstruktur.
- at kollegiesektorplanen stiller krav om massive investeringer i ny kapacitet.
- at Nukissiorfiit skal matche energisektoren til et stigende behov på visse lokaliteter – og i øvrigt bevæge sig mod lavere CO₂ udledning.

Alle disse behov påvirker både aktiviteten i samfundet og den samlede finanspolitiske balance.

- Der bør derfor ske en samlet tilrettelæggelse og prioritering
- Dette sker gennem finanslovsprocessen

Effektivisering af den offentlige sektor

En nødvendig del af finansieringen af udviklingen

- Udmøntning af besparelser:
 1. Eventuelt andre mulige kilder til øgede indtægter.
 2. Gennemførelse af udgiftsanalyser af det offentliges udgifter til blandt andet løn og IT.
 3. Fælles opgaveløsning

- Forberedelse af national affaldshåndteringsløsning sammen med kommunerne.

- Betalingssystemet Ilanngaassivik – opkrævning af regninger til det offentlige
 - Der fremsættes lovforslag til behandling på EM2019
 - Målet er at forebygge restancer – og på sigt nedbringe disse

Det videre arbejde

Ændringsforslag til 2. og 3. behandlingen

- Udmøntning af besparelser på 37,5 mio. kr. i 2020 stigende til 47,5 mio. kr. i 2022 og fremover.
- Færdiggørelse af aftale om kommunalt bloktilskud
- Bidrag fra Miljøfonden til national affaldshåndteringsløsning via kommunerne

Det videre arbejde - fortsat

Forhandlinger med partierne i løbet af efteråret:

- Udmøntning af besparelser bliver hovedtemaer
- Udgiftskrævende forslag herunder beslutningsforslag til Inatsisartut skal indgå i processen ledsaget af finansieringsforslag
- Der er budgetteret med et overskud, hvilket skal bevares!

Tak for opmærksomheden....

Spørgsmål vedrørende forslag til Finanslov for 2020?